

Projekt

z dnia 18 września 2024 r.

Zatwierdzony przez

RADCA PRAWNY

Joanna Bociąga
Joanna Bociąga

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W ŁOWICZU**

z dnia 2024 r.

w sprawie nadania nazwy mostowi położonemu na rzece Bzura w Łowiczu, w obrębie Śródmieście i Korabka

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609, poz. 721.), Rada Miejska w Łowiczu uchwała, co następuje:

§ 1. 1. Nadaje się mostowi położonemu na rzece Bzura w Łowiczu, w obrębie Śródmieście i Korabka, nazwę: **Profesora Stefana Bryły**. Dopuszcza się stosowanie nazwy skróconej: prof. Stefana Bryły.

2. Usytuowanie mostu, o którym mowa w ust. 1 określa załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Łowicza.

§ 4. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Łowiczu

Zofia Wielemborek

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miejskiej w Łowiczu

z dnia.....2024 r.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Łowiczu

Zofia Wielemborek

UZASADNIENIE

do uchwały w sprawie nadania nazwy mostowi położonemu na rzece Bzura w Łowiczu, w obrębie Śródmieście i Korabka

Zgodnie z art 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym, podejmowanie uchwał, w sprawach nazw ulic i placów będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych należy do wyłącznej właściwości rady gminy.

Podjęcie uchwały ma na celu nadanie nazwy mostowi położonemu na rzece Bzura w Łowiczu, w obrębie Śródmieście i Korabka. Most ten usytuowany jest na gruntach stanowiących własność Gminy Miasta Łowicza i Skarbu Państwa gospodarowanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej.

Stefan Władysław Bryła urodził się 17 sierpnia 1886 r. w Krakowie. Był synem Pawła, nauczyciela gimnazjalnego, polonisty i Eligii z Chrzanowskich, działaczki społecznej i publicystki. W 1903 r. ukończył z odznaczeniem szkołę realną w Stanisławowie i wstąpił na wydział inżynierii Szkoły Politechnicznej we Lwowie. W 1908 r. uzyskał dyplom z odznaczeniem, a w 1909 r. obronił na niej doktorat z nauk technicznych. Od czerwca 1910 r. wykładał rysunek techniczny i encyklopedię nauk inżynierskich jako docent prywatny, a od lipca statykę budowli jako docent etatowy. W 1910 r. rozpoczął studia uzupełniające w Königliche Technische Hochschule w Berlinie-Charlottenburgu, w paryskiej Ecole des Ponts et Chaussées i na Uniwersytecie Londyńskim. W tym czasie zajmował się także praktyką inżynierską w dziedzinie konstrukcji stalowych.

W 1912 r. przebywał w Kanadzie i USA, uczestnicząc w wielkich budowach, m.in. we wznoszeniu gmachu Woolworth Building w Nowym Jorku, wówczas najwyższego budynku na świecie (250 m). W 1913 r. podjął pracę na lwowskiej uczelni. W czasie pierwszej wojny światowej, jako poddany austro-węgierski został wraz z żoną internowany w Tyflisie (obecnie Tbilisi) w Gruzji, a następnie w Kijowie, gdzie do 1918 r. pracował w biurze mostowym. Do 1917 r. wykładał budownictwo ogólne w Polskim Kolegium Uniwersyteckim i działał społecznie w polskich organizacjach, m.in. jako prezes Związku Inżynierów i Techników Polskich na Rusi. Wiosną 1918 r. powrócił do kraju. W listopadzie tego roku uczestniczył w obronie Lwowa (został odznaczony Krzyżem Walecznych). W 1919 r. rozpoczął pracę w Ministerstwie Robót Publicznych w Warszawie, niebawem na stanowisku naczelnika wydziału mostowego. W 1920 r. walczył ochotniczo w wojnie polsko-bolszewickiej.

W 1921 r. Stefan Bryła został mianowany profesorem zwyczajnym Politechniki Lwowskiej i objął kierownictwo II Katedry Budowy Mostów. Znacznie rozszerzył program wykładów, m.in. w zakresie kratownic przestrzennych, żelbetnictwa, a z czasem i spawania konstrukcji stalowych. Wprowadził do teorii mostów pojęcie przestrzennej powierzchni wpływowej. W 1923 r. ponownie przebywał w USA, by zapoznać się ze stanem standaryzacji w budownictwie amerykańskim. Od 1932 r. Stefan Bryła był członkiem Akademii Nauk Technicznych w Warszawie. 18 października 1934 r. został powołany na Katedrę Budownictwa Konstrukcyjnego na wydziale architektury Politechniki Warszawskiej. Zorganizował przy niej Zakład Badawczy Budownictwa, w którym prowadzono badania laboratoryjne z zakresu mechaniki gruntów, akustyki budowlanej i ognioodporności materiałów budowlanych, posługując się m.in. techniką rentgenowską. W 1938 r. został wybrany na dziekana Politechniki Warszawskiej.

Stefan Bryła zajmował się również aktywnie praktyką inżynierską. Zaprojektował kilka ważnych konstrukcji. Ponadkrajowym osiągnięciem był pierwszy na świecie stalowy drogowy most spawany na rzece Słudwi w Maurzycach k. Łowicza, oddany do użytku 12 sierpnia 1929 r. Masa konstrukcji spawanej mostu wynosi 59 ton, podczas gdy most nitowany o identycznych gabarytach ważyłby 70 ton. Wykonawcą mostu była firma K. Rudzki i S-ka z Mińska Mazowieckiego. Przeważająca część prac przy budowie mostu wykonana została w warsztatach firmy. Jedynie prace montażowe, w tym spawalnicze oraz prace wykończeniowe wykonano w miejscu jego wbudowania. Wyjątkowość zastosowanej techniki sprawiła, że nad Słudwią ciągnęły zastępy inżynierów z całej Europy, a relację opisano w kilkunastu językach.

W 1976 r. firma Mostostal z Warszawy, w związku z budową nowego mostu, dokonała równoległego przesunięcia mostu historycznego z ciągu drogi krajowej nr 2 Warszawa - Poznań w jej pobliżu, na drogę boczną. W 1987 r. w ramach prac remontowych uzupełniono ubytki w konstrukcji betonowej, a po 1998 r. wykonano prace antykorozyjne i malarskie. W latach 2008-2009 przeprowadzono generalny remont mostu -

jego elementy zostały wypiaskowane i pomalowane na jasnoszary kolor, jezdnię wyłożono granitową kostką, wybudowano nowe chodniki. Za wykonanie tych prac przy zabytku łódzki oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w 2010 r. otrzymał nagrodę Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków. Podkreślić należy, że na terenie gminy Zduny, we wsi Retki znajduje się także drugi most spawany na świecie. Most ten powstał w 1931 r., a jego projekt podobnie jak w przypadku mostu w Maurzycach został przygotowany przez inż. Stefana Bryłę. Konstrukcja stalowa została wykonana w warsztatach konstrukcyjnych Huty „Pokój” w Nowym Bytomiu. Z powodu małej wysokości konstrukcyjnej trzeba było zaprojektować go o pomoście dołem. Most założony jest w ukosie. W czasie drugiej wojny światowej most został poważnie uszkodzony. Po wojnie udało się go naprawić i do dziś służy mieszkańcom jako przeprawa przez rzekę.

W 1928 r. Bryła opracował dla Ministerstwa Robót Publicznych przepisy dotyczące stosowania spawania w budownictwie, które z czasem stały się wzorem dla innych krajów. Zaprojektował też konstrukcję spawania wieżowca Towarzystwa Ubezpieczeniowego „Prudential” przy placu Napoleona w Warszawie, wówczas najwyższego (66 m) budynku stolicy. Szkielet tej budowli okazał się nadzwyczaj wytrzymały, nie zawalił się mimo trafienia przeszło stu pociskami artyleryjskimi podczas powstania warszawskiego w 1944 r. Bryła był też autorem projektów m.in. żelbetowych konstrukcji hali fabryki parowozów, domu akademickiego przy placu Narutowicza i gmachu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych przy ulicy Kopernika w Warszawie, spawanej konstrukcji gmachu Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie (zastosował w niej stalowe słupy puste w środku), Hali Targowej w Katowicach (o spawanych dźwigarach rozpiętości 39,5 m), kilku budynków wojskowych w Warszawie, m.in. gmachu obecnego Dowództwa Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej przy ul. Żwirki i Wigury. Publikował wiele, troszcząc się o przydatność nowoczesnych ustaleń naukowych w praktyce inżynierskiej. Był inicjatorem, głównym redaktorem i autorem siedmiu rozdziałów czterotomowego „Podręcznika inżynierskiego” (1927-1932) - pierwszej polskiej encyklopedii z zakresu budownictwa, a także wielu podręczników i artykułów, również w zagranicznych czasopismach fachowych. Ogółem opublikował ponad 250 prac naukowych.

Brał też czynny udział w życiu politycznym. Trzykrotnie wybierano go do Sejmu RP z listy Chrześcijańskiej Demokracji w okręgu samborskim. Od 1934 r. był prezesem Rady Głównej Chrześcijańskiego Związku Zawodowego, a w 1935 r. został prezesem Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich. Był też współzałożycielem Polskiego Związku Inżynierów Budowlanych, który powstał w maju 1934 r. Podczas okupacji niemieckiej Bryła bardzo aktywnie uczestniczył w podziemnym kształceniu politechnicznym, wykładając też od 1942 r. w oficjalnej Państwowej Wyższej Szkole Technicznej. Pełnił również ważne funkcje w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego, kierując wywiadem techniczno-przemysłowym i planowaniem powojennej odbudowy Polski oraz kierunków jej przyszłego rozwoju. Wspólnie z inż. Witoldem Gokielim opracował dziesięcioletni plan takiej odbudowy. Został zaprzysiężony jako żołnierz AK i mianowany szefem komórki Robót Publicznych i Odbudowy. Dla KEDYWU AK opracował instrukcję „Jak niszczyć stalowe mosty”. Został aresztowany 10 listopada 1942 r., po miesiącu wykupiony z Pawiaka, nie zaprzestał działalności konspiracyjnej. Ponownie aresztowany z całą rodziną 16 listopada 1943 r. 3 grudnia 1943 r. został rozstrzelany z grupą zakładników w pobliżu zajezdni tramwajowej przy ulicy Puławskiej w Warszawie.

Imię Stefana Bryły nosi jedna z ulic na warszawskim Mokotowie i w Pruszkowie, a od 1994 r. audytorium w gmachu wydziału architektury Politechniki Warszawskiej na rogu ulic Koszykowej i Lwowskiej oraz zespoły szkół w Warszawie i Białymstoku. Od 1964 r. Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa nadaje nagrodę im. Stefana Bryły za osiągnięcia naukowo-badawcze lub naukowo-techniczne w dziedzinie konstrukcji budowlanych. Wybitne cechy osobowości - niezwykła wprost pracowitość (mottem Bryły było: „trzeba myśleć i trzeba pracować”), wszechstronność zainteresowań, pasja organizatorska oraz wielkie zamiłowanie do podróży, czyniły z niego cenionego i szanowanego nauczyciela akademickiego, znakomitego konstruktora, polityka i wielkiego patriotę zaangażowanego w sprawy Ojczyzny.

Podjęcie uchwały w sprawie nadania nazwy rondu jest uzasadnione.

**BURMISTRZ
MIASTA ŁOWICZA**
Mariusz Siewiera